

владее в една и съща степен и дълбочина двата езика и е в състояние да ги използва при всеки случай еднакво ефективно. Това определение се отнася до идеалния случай на билингвизъм (Даскалова 2003, 261).

Децата роми, участващи в нашия проект, са *непълни билингви*, т.е. те владеят български език, който е втори за тях, в определена степен. В домашни условия децата говорят на ромски език, а в училището – на български език. "Техният български, както и ромски, не са развити в достатъчна степен" (Кючуков 2001, 17).

Овладяването на българския език като втори в условия на билингвизъм се оказва сложен процес, защото трябва да отчита постиженията на психолингвистиката, методиката на езиковото обучение, особеностите на българската езикова система. Съвсем правдиво е становището, че за да бъде този процес успешен са необходими и система от учебници, учебни помагала, учебна програма и ясна политика по проблемите на езиковото обучение на децата билингви (Кючуков 1999, 19).

Специален обект на внимание в настоящата работа е обучението по български език на ромските деца от I-IV клас. Тъй като първото стъпало към началното образование е предучилищното, то необходимо е да се представят мнения, имащи пряко отношение към обучението по български език в предучилищна възраст. За целта е направен кратък преглед на разглеждания проблем в научната литература, изследваща въпроси на предучилищното и началното образование.

Преглед на научната литература, представяща проблема за обучението по български език на ромските деца в предучилищна възраст

Предучилищната възраст трябва да се разглежда като период на активна социализация на субекта. Процесите на социализация и адаптация на етническите групи са сложни, а в същото това време те стимулират интеркултурната комуникация и личностната идентификация.

В статията на В. Станчева и Ст. Гавазова, посветена на процеса социализация и интеркултурна комуникация, се разглеждат обстойно няколко фактора, съдействащи за този процес – учителите, родителите и самите деца (Станчева и др. 2001, 78-81). Колкото до проблема за овладяването на българския език той е само упоменат, като е посочено, че в резултат на изграждането и апробирането на модела за социализация и интеркултурна комуникация децата билингви нав-